

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2015. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 180

Грудень 2014

Battista проти Італії - 43978/09

Рішення від 2.12.2014 [Секція II]

Стаття 2 Протоколу № 4

Стаття 2 п. 2 Протоколу № 4

Свобода залишати державу

Заборона залишати територію держави через несплату аліментів: *порушення*

Факти – На початку справи заявник перебував у процесі розлучення зі своєю дружиною, і опіка над двома дітьми, народженими у шлюбі, тимчасово була надана обом батькам. У 2007 році заявник звернувся до судді, який займався опікою, з проханням про отримання нового паспорта із записом імені свого сина. Суддя з питань опіки залишив клопотання заявника без задоволення на тій підставі, що паспорт не можна видавати з огляду на необхідність захистити право дітей на отримання аліментів. У зв'язку з цим суддя підкреслив, що заявник, котрий мав сплачувати аліменти у розмірі 600 євро, сплачував лише їх незначну частину, і що у випадку його переїзду за кордон існувала небезпека, що він повністю ухилиться від цього обов'язку. Наступного місяця комісар поліції наказав заявнику повернути паспорт до комісаріату і скасував чинність посвідчення особи, яке могло використовуватись за кордоном. У 2008 році заявник знову звернувся з проханням видати йому новий паспорт. Це клопотання і наступні скарги заявника були залишені без задоволення на тій же підставі, що і перше клопотання.

Право – Стаття 2 Протоколу № 4: Відмова з боку національних судів видати заявнику паспорт і анулювання його посвідчення особи для закордонних подорожей становить втручання у право залишати будь-яку країну, щоб переїхати до будь-якої іншої країни на власний вибір, куди його можуть пустити. Таке втручання вочевидь мало правову підставу у внутрішньому праві. У зв'язку з цим Конституційний суд вирішив, що метою згаданої норми є «забезпечити виконання батьками своїх обов'язків щодо дітей». Застосування оспорюваного заходу має на меті гарантувати інтереси дітей заявника і в принципі переслідує законну мету захисту прав інших осіб, у даній справі – права дітей, які мають отримувати аліменти.

Проте внутрішні суди не вважали за необхідне вивчити особисте становище заявника або його спроможність сплачувати встановлені суми і автоматично застосували оспорюваний захід. У даній справі не було здійснено збалансування жодних задіяних прав. До уваги було взято тільки майнові інтереси отримувачів аліментів. Водночас стягнення заборгованості за аліментами є предметом співпраці у цивільних справах на європейському і міжнародному рівні. Існують засоби, спрямовані на стягнення заборгованості поза національними кордонами, зокрема [Норматив \(ЄС\) № 4/2009 Європейської Ради](#) від 18 грудня 2008 року щодо компетенції, чинного законодавства, визнання і виконання рішень, а також співпраці у питаннях про сплату аліментів, [Гаазька конвенція від 23 листопада 2003 року](#) про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інші форми сімейного утримання і [Нью-Йоркська конвенція від 20 червня 1956 року](#) про стягнення аліментів за кордоном. Державні органи не взяли до уваги ці документи під час застосування оспорюваного заходу. Вони обмежились посиланням на те, що заявник із паспортом може виїхати за кордон і таким чином уникнути свого обов'язку. Окрім того, застосоване до заявника обмеження не гарантувало сплату аліментів.

Тому до заявника захід було застосовано автоматично, без жодного обмеження ні щодо обсягу, ні щодо тяжкості. Водночас національні суди не здійснили жодного перегляду виправданості і пропорційності заходу з огляду на обставини справи починаючи з 2008 року. Отже автоматичне застосування такого заходу на невизначений строк і без врахування становища самого заявника не можна вважати необхідним у демократичному суспільстві.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41 : 5 000 євро щодо моральної шкоди.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини

Цей стислий виклад, підготовлений канцелярією Суду, не є зобов'язальним для Суду.

Щоб перейти до інформаційних бюлетенів з практики Суду, натисніть [тут](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2015.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du

Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.